

Kis

LÁRT

IRODALMI FOLYÓIRAT

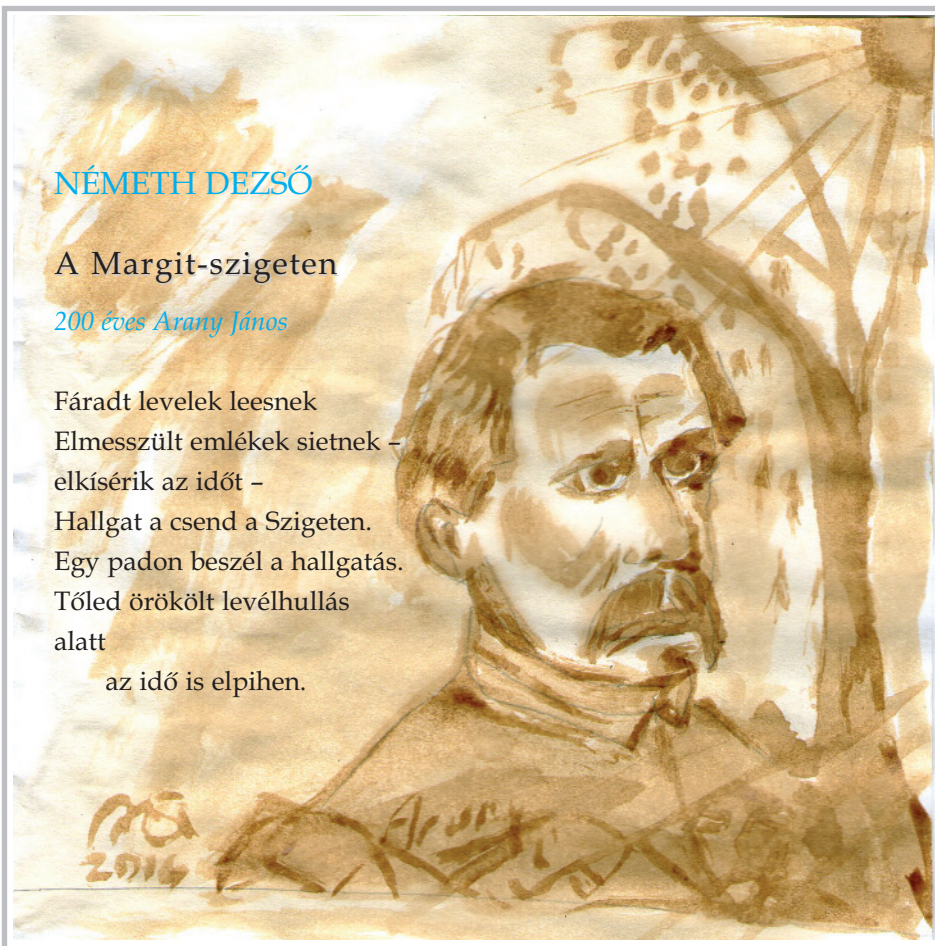

NÉMETH DEZSŐ

A Margit-szigeten

200 éves Arany János

Fáradt levelek leesnek
Elmesszült emlékek sietnek –
elkísérik az időt –
Hallgat a csend a Szigeten.
Egy padon beszél a hallgatás.
Tőled örökölt levélhullás
alatt
az idő is elpihen.

2017/2 120. szám

Kis **LÁRT** az **INTERNETEN!** www.kislant.hu

Vasi Ferenc Zoltán

MAGYAR LÁZÁLMOK

Szállt az átok szívem-ágra,
Mindenhatónk hitványára.
Virágkarvaly fölragadta,
tűzkakas-dombra hullajtja.

Eső, erdő, labirintus!
Vérharmatos farkasvirtus
űz, - s a felhők arcán
szemöldök a láz-szívárvány.

MAGYAR LÁZÁLMOK II.

Az eső lehajol.
Arcon csókolja a földet -
az örület helyén.

Virágoskert!
Az édenből dallam páráll.
Én futottam mégis tövises bokákkal.
Ezer kígyó gyémát-szeme vibrált,
s a hajnalom fekete volt.

Áraszd ki rám kegyelmedet! -
szétzúzódott borospohár.
Áldást küldj a Föld számára,
Egem póre Máriája.

MAGYAR LÁZÁLMOK III.

Édestej-Anyám! -
orvosok tépnek le melleidről,
akár egy sebtapaszt, -
gyöngyöző homlokkal,
kék vitorlavásznat! - s
röpülésbe kezdek súlytalan

a szemétdomb felett,
kiskakas gyémánt fél-szultánja!
Landolok virág(bomba)tölcsérbe,
míg majd csendőrnagyapám
inteket a sarkon beforduló
halottaskocsiból:

Viszont-nem-látásra!

+

Rózsa-keresztapám s tengertelt
Dédanyám fogja a dobverőket, -
és világgá hírelik kisdobon:
A jövő - keresztfiam, dédunokám! -
megműti álmodat,
s idegenként iszod a kávékat,
tejjporral, s anélkül, s egyedül.
Ismeretlen katona rákfenéje rág.

*

Bartha György

riadás

a szoba
homálya
selyem
hűvös
sejtelem

árnyékban

a hirtelen szélben
fénytelen énben
gerjed
lázás borzongás kéke

Péter Éva Erika

[ahogy a füst]

ahogy a füst a torkot szappanozni nem,
ahogy a tenyér hiánya más tenyér helyén,
mikor kapaszkodnánk kéklő szóban, bármiben,
és elcsúszunk a sötét hallgatás jegén.

ahogy a szalma zizzen búzaálmot törve,
ahogy a vászonégre léket hasít a tél;
ha tele a hócipő, mondd, melyik polcra fér
a vád, az ok, hogy ami nincs, azt megköszönje?

ahogy a bizonytalanság ínyedbe porlad,
és vonz a mozgás, torlasz közti létezés,
s bár toboz a hold - tudod - kirázni már kevés.
az idő síkján a harangszók felbugyognak.

[az álmok fehér hegét]

az álmok fehér hegét a forradás helyén,
hogy kikötni túl magas az égöböl,
szemünkből a kiszórt dalok szürkeségét,
szavak veronikakendőjével ki megtöröl,

reflexek lassuló, bomló csillagrendszerét,
ahogy a vallomás gyümölcse érik, elrohad,
az eredőnek bíbor bűnbocsánatát,
mit habos zápor mos és puha alkonyat,

a fény drótjain haldokló esőcseppeket,
hogy a hit kevesebb vagy több, mint súlyos szemfedő,
ha a rendezettség a káoszba bennreked,
ki magyarázza meg, hogy legyen érthető?

[a szabadon engedett]

a szabadon engedett pusztulás előtt
a fogalmakon túl, nem vizuálisan,
hol csontonként rakják össze az éjszakát,
mely mahagóni, homok, tej, higany,
míg vad paták zörögnek, dobognak
a forró hold kifeszített sámándobján,
hol az ember személyiséget cserél
a kitaszítottság kettőspontján,
és úgy pördül vissza a nyomtalan álom
keresetlen vizét inni meg újra,
mint aki csupáncsak egyszer képes
ilyen átváltozós, könnyed bravúrra,
mielőtt egy pontba rögzül a megállás
visszautasított folytatása,
kopogó szavak térburkolata nélkül,
halkan, mint a csönd lobbanása,
mielőtt meggyúlna, hogy kialudjon
a halálba történő teremtésben,
ott, hol a teljesség szövevényes tükre,
hol törekenységünk kérnék kölcsön éppen,
részvétmentesen, érdek, értelem,
feloldozás nélkül, mert ez a törvény,
(a menekülés íves kupolája
alatt lüktető didergés-örvény)
ahol a lélegzet vergődő madara
szárnyatlan, de valahogy mégis repül –
szív az üvegtengerbe csapódva,
a pillanatra felkészületlenül.

T. Ágoston László

Kisvasút

Hol volt, hol nem volt, volt egyszer egy Kisvasút. De nem ám akármilyen, hanem erdei, amelyik hatalmas fák és ezredévek óta háborítatlan állatsereglet között vitte a kíváncsi természetbarátokat egyik végállomástól a másikig. Pontosabban az ezeréves fenyőtől a matuzsálem tölggyig. Közben meg sem állt, csak lassított egy kicsit a törött ágú csernél. Szusszant egy picit, ahol fölfelé ívelt az útja a dombtetőre, amelyen az örvös galamb nevelte rakoncátlan fiókáit, melyek egész nap az ég felé nyújtogatták soha be nem álló, örökké éhes csőrüket.

A Kisvasút előre köszönt mindenkinek. Ezzel tisztelte meg az idősebbeket, s így tanította illemre az ifjakat. No, meg ő hozta a híreket is a távoli vidékekről. Olyan vidékekről, ahol se az őzek, se a nyulak, de még a vaddisznók se jártak. Legföljebb a fekete gólya, aki viszont csak a rokonainak kelepelte el a titkos értesüléseit.

Egy nap – úgy kora délelőttre járt az idő – fölszállt ez a bizonyos Fekete Gólya a dombtető legmagasabb fája legmagasabb ágára és olyan hangos kelepelésbe kezdett, hogy attól visszhangzott az egész ártéri erdő.

– Ide figyeljetek jámbor állatai ennek az időtlen erdőnek! A pusztai tocsogókban halászó fehér tollú rokonaim hozták a hírt, hogy hozzánk készülődnek a pusztai vadászok. Az ő vidékükön már mind elfogyott a nyúl, a fűrgelábú őz, meg a tarka tollú fácán. Kilőtték őket, valamennyit. Azt suttojják a maradék suták, hogy hozzánk

készülődnek. Az erdő lakói ellen fegyverkeznek a telhetetlen pusztai vadászok. És tudjátok, hogyan akarják hatalmukba keríteni az erdőnket? Ugye nem is sejtitek? Csellel, ravaszsággal. Régi barátunkat, mondhatni már-már édes testvérünket, a Kisvasutat akarják felbérelni ellenünk. Vele hozatják majd el a fegyvereiket, és vele utaznak maguk is. Ő meg csak lehajtott fejjel sompolyog köztünk, mint a sanda pofájú vörös róka, amelyik a kicsinyeinkre vadászik. Egyetlen szóval se említette, mire akarják rávenni az ellenségeink.

– Igazat mond a Fekete Gólya? – Kérdezte a Kisvasúttól fejét ingatva a Bölcs Bagoly. Mert, hogy komolyan vették a hírt az erdei állatok, és rögtön összehívták az Erdei Nagy Tanácsot. Mint afféle vádlott személyt, természetesen meghívták rá a Kisvasutat is.

– A hír igaz – mondta lesütött szemmel a Kisvasút –, de én nem szövetkeztem senkivel ellenetek. Nekem is az ezeréves fenyőnél parkoló autóbusz mondta, aki a nagyvonattól hozta az utasokat. Ő meg a tegnapi érkezett természetbarátoktól hallotta. El is akartam mondani nektek, de nem szerettem volna pánikot kelteni. Úgy gondoltam, magam is elbírok velük. Hát ez a bűnöm, ha vádolni akartok.

– Micsoda? Hogy te magad elbírnál velük? – nevetett föl a Kacagó Gerle. – És ugyan mit tudnál tenni ellenük?

– Hát... mondjuk azt, hogy nem indulok el velük, csak füttyülök, füttyülök, míg szanaszét nem futtok valamennyien.

– Szép, szép, de nem elég, nem elég – röfögte a Disznók Véne. – Ezek képesek megoltni, hogy elindulj. A pályát kell szét-

túrni, hogy ne legyen min eltolniuk. Amíg azt újjáépítik, összetapossuk, föld alá túrjuk a puskáikat.

- A síneket kellene fölszaggatni és a szarvunkra tűzve behordani a folyóba. Onnét ki se tudnák szedni - toppantott idegesen a Szarvas. - Vagy a mozdonyt legurítani a töltésről ott, ahol a legmagasabb.

- Valamennyien nagyon okos dolgokat mondtatok - bölintott rá a Bölcs Bagoly -, csak az a baj, hogy úgy gondolkodtok, mint a vadászok. Elbutított benneteket a civilizáció. Mi nem bosszúálló gyilkosok vagyunk, akik élvezettel oltják ki mások életét, hanem a teremtett természet maga. Testvérünké fogadtuk a Kisvasutat még akkor is, ha nem a vérünkből való, s a testvérnek mi soha nem árthatunk. Beszélek majd barátommal, a Bölcs Öreg Folyammal. Ő biztosan segít.

Így történt, hogy egy verőfényes tavaszi reggelen az ezeréves fenyőnél leszálltak a buszról a nagypuskás vadászok, és hatalmas hátizsákjaik alatt görnyedve elfoglalták a Kisvasút kocsiját. A mozdony prűszkölt, csikorgott a kereke, fűtlyentett nagyokat, s amikor az erdőn átsuhant a metsző északi fuvallat, s kétszer is megdördült az ég, lassan elindult. A törött ágú csernél megállt, kissé kifújta magát, s csak akkor indult újra tovább, amikor az örvös galamb és az összes szárnyra kapott fiókája elszállt a matuzsálem tölgy felé. A vadászok puskáik után kaptak, de mire célba vették volna őket, csak a fák lombja suttozott, s fenyegetően rázta ágait.

A mozdony újra fűtlyentett egy jó hangosat és nekilódult az erdőnek. Az

északi szél hevesen rázta a fák ágait, a sűrűből hangos lábdobogás, szarvasbögés és rekedt madárrikácsolás hallatszott.

Aztán mintha dézsából öntenék, úgy kezdett szakadni az eső. A mozdony megállt egy kis dombocska aljában, szusszantott vagy kettőt és nem mozdult többé. Tetszhalottá változott. Hiába nőgták, becsmérelték a felbőszült, puskáikkal hadonászó vadászok, válaszra se méltatta őket. Azok meg egy ideig vártak, jó nagyokat káromkodtak, úgy igazi vadász módra, aztán fogták a hátizsákjukat és sátort vertek a dombtetőn. Ideje is volt felhúzódnium, mert a dombocska alján megjelent a nagy folyam áradó vize, és egyre feljebb szorította őket.

Több se kellett a Kisvasútnak. Lerázta magáról a vizet, fűtlyentett három éleket, és elindult visszafelé. Lassan ballagott, hogy a fák közül előbukkanó nyulak, őzek, szarvasok, no meg a csíkos malacaikat rőfögve terelgető kocák is kényelmesen fölszállhassanak a kocsiba. A bőrig ázott pusztai vadászok tátott szájjal bámultak utána.

A Fekete Gólya is ott utazott a kocsi tetején, s pironkodva mondta a Kisvasútnak:

- Belátom, hogy nagyot tévedtem, te valóban a testvérünk lettél, hozzánk tartozol. Bocsásd meg a kétkedésemet!

- Megbocsátom - mondta a Kisvasút bólogatva. - Végteére is a fehér tollú testvéreid kételkedtek bennem, akik túl közel laknak a vadászokhoz.

*

Egry Artúr

Portugál gálya

(1)

ezüst éj a néma tenger
olaj-kék lomha lények
lengik körbe tiszta bárkám
csodás arányuk telt
mint lusta márvány
mint antik váza képlet

szemem szerelme
e hullám tengerré lett
e hullám tenger-élet
ábránd

(2)

ellengő lassú éji tenger
sötét haján ring végig kezem
mint szelíd apály
a hajó oldalán
s ernyedte közönnyel veszem

s e dallam
a vizek szorongó álma
ez erőből telt
dúdolt tölgyfa ének
fülemre folyva kicsurran
mint pince-mélyi telt edények

(3)

anyám te óceán
vagy te lárva létem
dajka léptű lénye
édes
tekints reám
e csendes lárva éden

szelíd szívű reménye
édes
emlék vagyok pusztán
egy vízben oldott álom
elfojtott fájdalom,
hogyan örökké élni vágyom

(5)

hajóm a test, egész,
és egy a lélek
átszótték mégis
merészen tarka képek
s amint a testben

így izom feszül
meredten
úgy az árboc fenn áll

felszegtett ideggel legfelül
s a kötélzet só nedves karjain
remeg a bárka egyedül

mint hullámok hajlékony
forma képe
a vásznak
úgy dagadnak a szélbe'
– áznak
s nyüszít a fő fedélzet
és
repülünk
és
repülünk

porzik a sós víz
tüdőnkön a lágy hólyagocskák hámja
most emlékezik igazán
ős időtlen anyánkra

(6)

a vihar után
a sziklás part alatt
szétvert kis lények
mélyen alszanak

(7)

a szorosban
jobbcsapáson jött a vihar
kit balról ért
most
sirályok marakodnak
a parton

*

Barcs János

Nekem üzennek

Sötét az éj, angyalal fut a hold:
hangosan altatgat friss muzsika: –
S a Rigóczi – dombok – tölgyek alól
üzen nekem egy őrszemboróka.

Fölsóhajt megzizzenő hangjával.
Távolból küldi szép üzenetét.
A zúgó nagy harang árjával
s nekem üzennek tarlós képek.

Hajnalban cseng a madárdalárda,
Egy vad hullámon ezüstponty táncol,
érzem, megfiatalodtam mától: –
Szívem, mintha valamire várna.

Megköszönök mindent, minden napnak,
a barcsi földeken búzáat aratnak.

Sütő Fanni

Krakkó

Krakkó körülölel. Takaró,
ha fázik a lelkünk. Vagy nagykabát,
ha túl sok a jó. Inkább kirakó!
Régmúlt és jelen, emlékdarabkák.
Mozaik, képeskönyv, hűvös márvány.
Messzi tájakon járunk, ha alszunk,
és az álmunkra vigyáz a sárkány.
A Visztula tiszta vize a hangunk
messzire sodorja. Egyszer elhagyunk,
Krakkó, te tündérváros.
Nekem az otthon ott van, ahol te vagy,
ha azt mondd, hogy velem jössz,
mármost
búcsút intünk a macskaköveknek.
Új világok várnak. Követsz? Követlek.

New York

Üvegváros fénylik messze nyugaton,
túl az Óperencián. Ott jártunk,
régen, egy mesében talán. Nyugalom
és zaj élnek itt békében. Láttuk,
az élet ilyen is lehet. Mégis néha
félek, a semmi magával ragad.
De te mindig itt vagy nekem, még ha
olykor nehéz is. Éjjel szétszakad
az ég a Central Park felett, s pislákol
a fák lombján ezer csillag. És amott
a Brooklyn híd köt össze két világot.
Ma csak értünk gyúlnak a fények.
Itt vagyok
egy kölcsönzött queensi lakásban.
És te is, valami régi és valami új
a kék éjszakában.

Kisslaki László

A sorsdöntő anyajegy

Justitia, az igazság istenasszonya, testi sértés vétké miatt Honti Imre, ügyvéd-bojtár elől örökre elzárta az ölet, s így véget is ért a jogi pályafutása. De csak azért, mert annak idején megvédett egy nőt. Ez akkor történt, mikor még Koltai ügyvéd patvaristája volt, s gazdája aznap őt küldte megbeszélésre maga helyett. Honti, a majd üres vonaton éppen akkor nyitott be a kupéba, mikor egy fiatal hölgy dulakodott egy megvadult férfivel. A kisasszony blúza már gyűröten lógott, s a csinos, kékszalagos szalmakalapja remegve lapult a padlón.

Imre rögvést odaugrott és ellökte a lánytól a kapatos embert. Közben meglehet, egy-két pofon is elcsattant. De ez nem változtat a lényegen. A rendőrség hiába igazolta, hogy jogos, és dicséretes volt a fiatalember tette, a nagyhatalmú főnöke mégis kizárta az ügyvédi kamarából. Imre csak később tudta meg, hogy az a részeg utas egy dúsgazdag lókapagyáros volt, s egyben Koltai ügyvéd régi barátja.

Az állomásparancsnokságon a jegyzőkönyv felvétele során Imrét forróság lepte el, ahogy elnézte Annát – kiderült, így hívják – milyen feldúlt, hullámozó kebellet ecsetelte a rendőrtisztnek a vonaton történeteket. A megalázó emlék hatására még akkor is csak úgy villogtak mélysötét szemei a felháborodástól.

Miután kijöttek az épületből, míg Anna a lóvasútra várt, beszélgettek a megállóban.

A lány elmesélte, hogy anyja halála után a Szent Vincéről nevezett irgalmas

nővérek zárdájában nevelték, s onnan nagybátyja küldte a Pesti Ranolder intézetbe. Ha befejezi az iskolát, tanítónó lesz.

Mikor betrappoltak a pacik, Anna megfogta Imre kezét, és nagyon is meleg szavakkal köszönte meg lovagias tettét. Talán a szavait a bizsergő vonzódás diktálta, amit először érzett férfi iránt. Imre csak nehezen engedte szabadon az ékszernyi kezecskét. Tudta, örömet összekötné az életét evvel a formás üdeséggel. Szívből kívánta, bárcsak jönne pár tucat kéjenc fogdosni a lányt, hogy vérfürdővel bizonyítsa, hogy ő igazából, s szépszerével érez iránta.

Később Imre felkereste az iskolát, ahol Anna tanult, de nyári szünet miatt üres volt az épület. Bizonyára a kisasszony is sajnálná, hogy megszakadt a románc, ami még el sem kezdődött. Aztán már csak álmaiban tűnt elő Anna bájos arca, mikor ölelte.

Az első időben, miután Koltai elbocsájtotta, néhány barátja jött remek ajánlattal, de ha elfogadja, újra irodához lett volna kötve. Inkább magánzó lesz! Szerencsésen kezdte. Az első héten már négy cséplőgépet adott el a Mayer gyártól, aztán egy tönkrement nagyraktár készletéből maradt négy mázsa mákot helyezett el egy kanizsai olajútónél. – Egyébként a patikusok sokat fizettek érte, mert csodaszer volt az olaja a csontritkulás ellen.

Lassanként ügyessége, s nyíltsága miatt kedvelt gazda lett Somogyban. Persze föld híján ő csak az eszével gazdálkodott. Házat, telket közvetített, s egy katonatiszt barátja révén cégek és hadseregszállítók közt hozott létre kapcsolatokot, ami számára is bőven gyümölcsözőt. Aztán hosszabb időre Kassára

utazott, hogy hozzásegítse hajdani diáktársát a birtokához, ami jogos öröksége volt. De nagyon is megérte.

Mikor visszatért Somogyba, a mákos, és gépes üzletét is beleszámítva, már több pénze volt, mint az egész Koltai irodának. De mint valami szenvedélyes kártyás, továbbra is játszott, csak a játékért filléres üzleteket, olyan élvezettel, mintha sok ezer korona lenne a tét. Pont ezért is szekerezett aznap az újlaki vajdához három kandisznót. Azok megvető pofával néztek mindenkiére útközben a szekérről. Érthető, mert szegényeket kiselejtezte a kanász, mert már öregek voltak. Főképp azért, mert csak ímmel-ámmal végezték a kötelességüket. Ezért a kanász mérgeiben mindhármat kiherélte, mikor egyikük elaludt a kocán.

Imre éppen a vágóhídról jött, ahol még feldobattott egy zsák marhapatát a szekérré, s éppen jókor hajtott a kanászhoz egy kocáknak való csodakenőcs ügyében. Rögtön felismerte a lehetőséget. Gyorsan, míg el nem csitul a csűrhegázda haragja, egy marék krajcárért megvette a három invalidust. Tudta, este már tízszer annyit fog értük kapni a vajdától. A cigányok majd három évig hizlalják őket, hogy puha s lágy legyen a húsup, s a borzalmas kanbúzt is kihízzák magukból.

Újlak felé megállt Hirschbein kocsmájánál, mert meglátta, hogy Bálint, fésűsmester is ott iszogat Boros Janival, a kulacsbárával. Borost azért hívták ilyen nemesi titulussal, mert csutorástanoncból lett gazdag ember. Olyan szerencséje volt, hogy akkor halt meg az öregmestere, mikor ő nála volt segéd. De mivel a szerelem vak, a gyásznapok leteltével Jani elvette műhelyestől az öreg, de lelkileg

tüde asszonyt. Sajnos rövid ideig tartott a boldogság, mert az Úr magához szólította a mesternét is. Azért az élet nem állt meg. Egy időre rá Janinak már vagy tucat segédje gyártotta a hadi csutorát az osztrák-magyar hadseregnek. Ezt a hatalmas üzletet Hontinak köszönhette. De boldogan is fizette a busás jutalékot.

Mikor Imre belépett a kocsmába, örömmel fogadták, hisz jó ideje odavolt.

- Mi újság idehaza? - fordult Bálint mesterhez.

- Hazajött az unokahúgom. Egy hete jegyben jár Janival. Hozzáadom, mert azért öreg fa alatt is jó megpihenni. Nem igaz?

- Gratulálok - mosolygott Imre, de már kérdezte is, amiért tulajdonképpen megállt a kocsmá előtt.

- Kell marhapata, Józsi bátyám? Van egy zsákkal a kocsin. Tíz koronáért a tiéd.

- Megveszem. Persze, én már csak teknőccel dolgozom úrnőknek, de a segédem kihoz belőle vagy nyolcvan parasztfésűt. - Evvel elővette a bugyellárist, s Imre kezébe nyomta a bankót. Éppen akkor nyílt az ajtó. Imre sóbálványá meredt, csak a markában lebbentette meg a tizkoronást a hirtelen cúg. Anna állt előtte!

- Jó hogy jössz húgom! -, örvendezett a fésűs.

- Bemutatom neked Honti urat.

A dermedtségből Anna tért hamarabb magához:

- Mi már találkoztunk Pesten -, mosolygott kézfogas közben a lány. Imre meg csak állt, s dadogott, hogy nagyon örül, s csak nézte Annát. Még jó, hogy a kapatos csutorás közberikkant.

- Este elvárlak a legénybúcsúra -,

csapott barátja vállára. Imre mintha hipnózisból ébredne, összerezett. Pont jókor, kint olyan ordításba csaptak a disznók, mintha égne a falu. Imre kirohant a szekérhez. Hála Istennek, nem volt baj, csak éppen az előbb a szomszéd, Mikó böl-lér jött ki véres köpenyben, s pakolta a fél-marhákat a szekérére. Imre éppen a vállára dobta a zsák patát, hogy bevigye a fésűsnek, de Anna már mellette állt, s megfogta a kezét.

- Várjon, kérem. Segítsen most is, mint a vonaton. Bálint bácsi hozzáad Boroshoz, mert életét mentette meg a boszniai okkupáció alatt. De én nem akarok hozzá-menni! Mit tegyek?

Imre, ahogy a lányt hallgatta, vissza-tért igazi formája. Most a boldogsága a tét!

- Este azt mondom Janinak, hogy én már háltam veled egy éve. Hiszen erény-csász lett a felesége halála után. Még a plébános úr is megróttá, hogy ne legyen pápább a pápánál.

- De a lány közbevágott.

- Van egy megoldás! - csillant fel Anna szeme, de rögtön sötét bíborpír öntötte el az arcát a szégyentől. Majd erőt vett magán, mert igen rettegett a házasságtól a vénemberrel. Inkább közel-hajolt Imréhez, s lángvörös arccal elmond-ta titkát.

- Este a legénybúcsún diszkréten súgja meg Borosnak, hogy egy csillag alakú anyajegy van fél arasszal a köldököm alatt. Hogy honnan tudja, az a maga dolga.

Másnap Bálint fésűs nem értette, hogy Jani miért bontotta fel az eljegyzést. Barátja csak annyit mondott, hogy ő már öreg, s fél, hogy rámegegy a szíve a nászéjszakára. Azért úriember volt, mert sosem mondta, hogy mit hallott Honti barátjától a legény-

búcsún.

A fésűs nagybácsi nem szomorkodott. Titokban remélte, hogy a Honti gyerek majd megszereti Annát. Aztán, mint a mesében, így is történt. Pár hónapra rá, a szüret utáni vasárnap, a fél falu mulatott Imre és Anna lakodalmán.

A kétnapos vígasság után, végre üres lett a ház. Igazán akkor ébredt rá a fiatal pár, hogy milyen kanyargós útjai vannak a sorsnak, s milyen kegyes volt hozzájuk az ég. Imre felkelt, s vidáman vitte Annának a kávéját. Az ifiasszony az ágy mellé tette a csészét, megcsókolta ura kezét, s magához húzta.

Imre boldog volt. De picit aggódott, hogy olyan éles eszű a felesége, pedig még kártyázni sem tud. Ugyanis az éjjel, ahogy elnézte Annát, övön alul is csak a finom, sima bőrét látta.

Nyoma sem volt anyajegynek. Pláne csillag formájúnak.

*

Botos Ferenc

Ösztön

szikrázó napon
olvadó hófoltok közt
sün szimatolgat

Torinói lepel

megperzselts vásznon
csak egy test lenyomata
jelzi hiányod

Lelkes Miklós:

Mogyoród

Búzafieldön érlelődő kalászkok
villantak felém, - zöld acélszemek.
Körpanorámát forgatott a távol:
halvány kékbe öltözött hegyeket.
Domboldalon magas fűből kinézett
a szamóca, ártatlanság piros
kis lénye, ki a rátaláló kézre
szépséget és örömet csillagoz.
Kertóriás, nagy ház.. Kérdés: kié is?
Talán egy milliárdos karvalyé,
az szakította ki mindenkiéből?
Szegénység hátán épül úri lét..
Lehet, hogy most mégis közérdek tette
domboldalra e palotát oda,
de kitekert jogokkal annyit lopnak, -
ó, hol van már a becsület hona!
Fent a csúcson egy híres építésznek
kápólnája, romos testére néz.
Figyelő sasnál, szárnyaló magasban,
részletekből összeállt az Egész.
Emberi szemben ma még részletekből
tévutat készít a félvak idő,
s jön tűzarcok remegtető világa, -
de a jelen is elkésztető!

A táj forgott, s szépségnél több volt: tenger,
min nyári látszat Édenig hajóz.
Kigyúlt, fénylett szürke felhővitorla
pereme, és koldusként állt a jós:
költők, Igazság hangos hirdetői
csaló kalmárok földjén koldusok, -
de kell a jel csillagos végtelennek,
még akkor is, ha semmivé ragyog!

Távol falucska dűnnyögött, s az álmos
délutánt tovább vitték érdekek.

Égi mesébe befogtam volna, -
de szívek, mesék most nem kellene.
Szederbokron szerénykedett varázslat,
fehér virágokat rászórt a nyár,
s reméltem: e fenséges egyszerűség
egyszer lélek szemekre rátalál.
Életem elment, ahogy lent a völgyben,
észrevétlen, a megkopott vonat,
s tücsök hívta csillagos végtelenből,
alkony pirosban, - a Csillagomat.

(2016)

Permay Zsuzsa

Csillaghíd

Ha este van, és az álom átítat,
titokban én hozzád utat lehelek,
égi könnyűt, csillagfényből vágyhidat.
Holdas ívén menve angyal lehetek,

a mindenség beleremeg egészen.
Hogy vagy nekem, isteni kegy, oltalom,
alvó tested, amikor már elérem,
a vágyamat gyöngéd csókkal olthatom.

Túl az erdőn

Ahol magasra törnek fel a fák,
én csak egészen porszemnyi vagyok,
szinte nincstelen, szavam is néma.
Messze vidékre andalgok néha,
ott nincs erdő se, a nap kiragyog.

Újult erőt ad, átítat a fény,
csak az ég alatt lehetek szabad,
itt nem ér utol a múltam árnya,
s az ihletmadár szárnyait tárja,
csönd-elnyomásom bennem felszakad.

Ötvös László

Alaphang

Ha azért ütnek arcul,
mert tanítványod lettem,
jőjj, segíts elhordoznom
ezt a boldog keresztet.

Irodalmi kisbiblia

(részlet)

Szabad bárkinek ajándékot
vinni Isten házába:
Viszem hát az öt Bibliát,
egy bő marék tanulmányt,
s néhány poétai munkát...
Vigye hát mindenki Isten
házába az ajándékát!

(...)

Az elkészített csomag
hadd enyhítsen szükségét,
Uram, Lelked hadd hassa
át a szorgos tetteket...
Uram, Erőd hadd vigye
az emberi tetteket...
Uram, munkálkodj velünk,
hogy országot építsünk!

(...)

A megtérő első lépése,
hogy Bibliát ölel szívére;
második lépése,
hogy betér egy gyülekezetbe;
harmadik lépése,
hogy szívét teszi Ura kezébe!

Halász Imre

Idő a szatyorban

Mötty öregasszony jött be Ragádról,
szatyrában kenyérke, szalonna, vekker,
„kurvakörte”, szilva, fél marék szotyi
– jött az Urat dicsérni reggel.

És délben is jött, meg este is. Ha
meg temettek is: várt, kiült a padra
megpihentetni tarlókörte testét,
várt a „bekódolt” vekkerhangra.

Így lett ő Szentmiklós Doxa-órája,
a grincisi idő. Bár már templom sem volt,
akasztott emberkék, megmaradt harangok
lesték vele: – szól e már – a szatyrot?

S hogy megcsördült az órán a cilinder,
sorra szárnyra kaptak a 4 kötélvégen,
s a faláb alá ácsolt csöpp bódé
már nem az utcán állt – röptült az égen.

Kékkötős mamánk, mint Verdi a filmben,
úgy röptült már maga-kottázta dalával.
Egyszer, mikor inas lehettem,
felkapott a kötél magával,

és tudtam már, hogy nem leszek paraszt, és
„iparos úr” se, mint az apám... szóval
valami más, neve sincs leszek, olyan
ki felszáll minden harangszóval.

*

Habos László

Érkezni lendülettel...

érkezni lendülettel
lehajtott fővel szótlán
takargatva szakadt ruhát
és sarát az istállónak
majd elmotyogni
mélyről feltört sóhajokkal
őszinte szavait
gyermeklelkű megbánásnak
s a kegyetlen éjek faragta
csillagfényes vágynak
és magadra venni súlyát
az atyai megbocsátásnak

Várj meg!

Kiesett már
remegő kezemből
a görbe bot,
s elhagytam
nehéz léptű talpamról
az elnyútt sarut,
csupán egy foltozott tarisznya
himbálódzik még
felsajgó vállamon,
már csak én vagyok,
s ami a tarisznyában maradt:
utolsó vacsorám kenyéréből
néhány morzsa
éhes madaraknak,
s bennrekedt illata
a régen elfolyt bornak
bús gondolatokra,
és egy rozsdás szeg...
Ó, te,
Golgotára igyekvő,
kérelek, várj meg!

Ványai Fehér József

Megtartott, elejtett

Éghideg holdarc ragyog,
Nem jött el sorom, sorsom,
Odavágok a csöndnek,
Szétnyílik tájvíz, víztáj.

Fák lábán maradék hó,
Ködnek felhőháta van,
Falon még apám vére,
Setét sarokban kín nyíl.

Éhesen les rám a bűn,
Szándékom alvó bicska,
Megtartott, majd elejtett
Múltam, a szégyellt jövő.

*

Kun Tibor

Magamban

Hallom zihálásomat
Saját gondolatomat

Egy perc, ma bennem
Múlik el...

Hallom a vonat
Zakatozását
Álmaim elhaladását

Egy vágy, ma bennem
Alszik el...

Dr. Radmila Markovic

Radnai István: Jégbefagyott fény című verseskötete kapcsán

Budapesten, 2016-ban jelent meg a kötet a Hungarovox Kiadónál. Úgy érzem, mindannyian ismerjük őt, mégis Gyimesi László szavaiból idézek.

„Radnai István konok kitartással építi egyre távolatosabb, egyre izgalmasabb életművét - újabb verseiben az őszikék hangulatát igencsak felvérzik az új és újabb tavaszok ígéretes üzenetei [...] összetéveszthetetlen, bejárható lírai világot teremt, a gyönyörök, fájdalmak egyszerűen égi és földi vadaskertjét.”

A verseskötet öt ciklust foglal magába.

Az első ciklus: ÁLMATLAN PRÓFÉTA címet kapta. Ebből a részből kiemelném a SZENVTELEN KÉRDEZŐ A TEMETŐBEN címűt, amelynek már a címe utal a vers vezérfonalára. Kérdések hada, amik látszólag spontánul, látszólag ösztönösen törnek elő, pedig megfontolt sorrendben következnek egymás után, és ezekre nem vár választ a költő, mert az olvasó érti, tudja mi a válasz, hiszen önmagáért beszél. Radnai jól ismeri Ady Endre hitvallását, lázadó természetét, az elmaradottság elleni küzdelmét, a kizsákmányolás elitelőjét, a szegények sorsát fájjalót. Ebben a versben találkozik és egybeforr két hasonló lelkületű, gondolkodású és érző lírai lélek. Már az első versszak kérdései komoly ország-problémákkal kezdődnek. Társadalmi változás, az ország megcsontítása a világháború után, majd folytatja, kifejezi az országhatárokon kívül marad-

takra gondolva a lelki bánatát, felidézve az egykori országot, Ady Az értől az óceánig című versével is erre utalva.

A harmadik versszakban a szociális probléma kerül előtérbe, mint a nép kihasználása, elszegényedettsége, amit nem csak a megszállók idéztek elő, hanem folytatódik az új, modern kizsákmányolókkal, a bankárokkal, így fokozódik a helyzet súlyossága. Igaz, Radnai a költő, tudatunk mélyén megindítja a reménységet új időknek Radnais dalaival. A negyedik versszak költői kérdése után jönnek a realitással megírt feleletek. Adyra utalással önmaga érzelmeit, állásfoglalását, reagálásait, és azon keresztül országa népének válaszát is megkapjuk a versben a költőtől. A vers csattanója a legfájdalmasabb kérdés: lehet-e változtatni valamin, akár óriási veszteség árán is. Ennek a ciklusnak utolsó verse a KARBOLSZAG. Igazából mély hatást gyakorolt rám, ugyanis líraiságával elbűvöli az embert. Az első két sor, az utolsó két sorral átöleli a verset. Azzal kezdődik és fejeződik be a költői üzenet, hogy semmi sem örökös, az idő foga megteszi a magáét.

A közbevett rész az élet szép oldaláról zeng, megjelenik az érzékiség kialakulása "tétova ajkak" összeolvadása, olyan, mint a szerelem első illata, aminek rózsabimbó és a kinyílt, pompázó rózsza a szimbóluma. Ez úgy érzem a szerelem kialakulásának első lépcsőfoka. Fokozással fejezi ki a vágyakozást: kábítva, részegen és sietősen, az ifjú hívre utal. A testi szerelem el nem múló étvágya költői hasonlattal jut kifejezésre „mint diák, akit nem bánt a lecke, már el is múlt, mielőtt beteljesedne”. Az utolsó két sor előtti versszakban a "szerelem apálya"

jelenti a szerelem elmúlását, de a befeljáró részben búcsúcsókkal jelenik meg az emlékezés, nem siránkozással, ami még szebbé teszi a vers hangulatát, hiszen az átélt élvezetek szépsége utolsó búcsúcsókkal zárul le.

HA A HOLDNAK UDVAROLNÉK részben rövid, pár soros versek adják vissza a költői érzelmvilágot.

A TIZENKILENCEDIK SZÁZAD című alkotása: vallomás a szeretett lénynek szebbnél szebb költői eszközökkel kifejezve. Három versszak egybeforr, mégis jellegzetesen egyéni és elragadó. A vezérfonal, a szerelem, ami az első versszakkal megindul, az imádott kedveshez szól, nyomatékosan kifejezve, ő a mindenek feletti, és ezt természeti jelenséggel nyomatékosítja. A második versszakban jön a vallomás, a határozottság: minden körülmények között egész életében csak az az egyetlen kaphatja meg a szerelmét. Itt is megjelenik az elmúlás, amelyben felcsillan nagy hittel a bizalom. Időnek múltával sem felejt el őt a kedvese, mert ha már nem lesz e földi létben, akkor is várja, hiszen „*legalább tudod majd merre s hol találsz*”. Az ÉLETJELENSÉG c. verse önmagáért beszél.

„*a szívereiben szerelem vére/ mintha te dobognál kopogtatnál/ lassú álombeli sóhajaid ringatnak/ zene amire elalszom/ a vágy amire ébredék*”

Kihez, kiről szólnak ezek a versek? A HÍVOGATÓ SZÉP ÜZENET-nél világosan kimondja kedvese nevét.

MINT TÖRÖTT ÁBRÁT ciklus következik. TÁJKÉP FEJJEL LEFELÉ versének

három versszakát két sorral zárja le a költő. Kemény vers természeti képbe burkolva. Metaforával indít „*ferde szájú szél*”, ami szinesztéziába megy át „*víg futára a télnek*” Költői jelzőkkel képet fest a szerző: szúrós, zabolátlan, kegyetlen, és a hasonlataiban is a tél borzalmait tárja föl. A következő versszak a tél hozta szociális problémákra utal, nincs semmi idillikus a téli képben, hiszen megjelennek a hajléktalanok, a szegénység sorstalansága: a fagyhalál. A harmadik versszak ellentétre épül. A gazdagok élnek világukat, de a tél kegyetlenségének eredménye a „*néptelen vidék*”, amivel még inkább kiemeli a problémákat. Az utolsó két sora felkiáltás, ahol nem kér, követeli azt, amit elvettek az országtól. A cél: élni úgy, mint azelőtt. Szerintem a II. Világháború előtti életre utal.

ÁPOLNI AKAR ciklus

Az INFARKTUS A NYÍLT KAPU ELŐTT című komoly hangulatú versben a kemény sors következményét, az infarktust, az azzal járó gondolati-érzelmi fonalat énekel meg Radnai István. Küzdelem, kérelem, az élni akarás, mind jelen van, de az élet olyanná válik, mintha az ember feje fölött állandóan ott lebegne a rém, amely kíséri minden léptét. A szív testi fájdalma hozza a kérdést meddig „*járok még a sírok közt, vagy elfekszem alatt*”.

TALÁN LÜGKÖVET KELLENE INNI című verse az idős korra jellemző életet híven tükrözi vissza. Nem sajnálatja, és nem sajnálja önmagát, sem az öregséggel küzdőket, inkább „*játékosan kezdi*” az öregséggel járó bajok indítását, a betegséggel való ébredést, majd a második versszakban a tehetetlenséggel való küz-

delem kerül előtérbe, és nem segíthet senki sem „*se jézus, se isten*”. Ezek után fan-
yar humorral megjelenik ismét a játszom
szó. A se éjjelem, se nappalom megérteti
mindenkivel: mit is él át egy idős beteg
ember. Szóképekkel utal a tehetetlenségre.

UTOLSÓ ÜNNEP c. ciklusban

A HETVENÖTÖDIK ŐSZ c. költemény-
ben egy egész élet, egy egész korrajz
szívszaggató fájdalma, a Sors ars poeticája
kiált az égig. Valójában elbeszélő köl-
teményről van szó. A kisgyermek vidám
játsszótér helyett a sziréna hangjára az
óvóhelyre rohan az anyjával, a nagyapját a
szeme láttára lövik agyon. Micsoda lelki
traumát olvasunk egy kisgyermek életéhez
fűződve... Menekülés, a háború vége,
romokban áll minden kint és bent a lélek
mélyén.

A háború utáni elnyomatásról két
versszak is elég ahhoz, hogy világosan
érezkeljük a megsemmisíteni akarást, ami
nem járt sikerrel. Mindezek után jön az élet
rendje, módja. Az ifjúság szívében az
életkedv, és „*a valami volt a levegőben*” a
változás előjelére utal, ami reményt sugall
a szívbe, s az észbe. A változás, ami elke-
rülhetetlen is egyben minden szinten.

Ezzel a pár sorral ízelítőt adtam a ver-
seskötet értékének, egy élettapasztalattal
és írói-költői tehetséggel rendelkező költő
nemrégén megjelent verseskötetéből.

Aki a könyvet a kezébe veszi, megta-
pasztalhatja, mennyire voltam szűksza-
vúan szerény a bemutatásban.

*

Radmila Markovic

Egyedül

Ködbe öltözött a hajnal,
sejtelmesen engedte
láttatni idomait,
mint távoli csillag,
még ragyogtak
az alvó lelkek,
sárgás-fehér lett tőlük
az ébredés utáni vágj.

Szunnyad még a lét,
faágon a gerlepár
álmodik csodát,
amíg én a járdán,
egyedül, egymagam
nehezen lélegezve
kapaszkodok a
néma csendbe, átölel,
vele együtt útra kelek,
egy utolsó csók kísérte léptemet.

A bánat illata

A bánat illatába burkolózó életből
kilép a mindennapok szürkesége,
mint szeplő tavasszal, úgy sokasodik
a derűs hajnal, amit fölvált a sötét éj,
kavarog, kering a vaksötét,
a kétség és remény,
az édes csók a keserű pirulával.
Egy fekete hajtincs gyorsan fehérre vált,
bevilágít ajtót, ablakot, szobát,
de nem érzi a bánat illatát.

Németh Erzsébet

Hol vagy?

Még önmagadtól is
elidegenedsz
ennyi év alatt,
úgy érzed: azóta
sugárnyival
halványabb a Nap,
egy árnyalattal
fakóbb lett a rózsa,
keserűbb a kávé,
sótlanabb a só,
éjszaka álmában
fölsír és megremeg
a sápadt földgolyó.
Hol vagy?
Eltűnt mosolyod
egy fecske
két szánycsapása közt. –

Hála-dal

Engem mindörökre
ide köt
a lepke-ég,
a barna rög,
érzések
tarka színei,
a koldus,
ki könyörög,
zöldmező-álmom,
bódult akácfürt-illat,
anyám panaszos szava,
ha tévelygéseimből
későn érkeztem haza.
Mint köldökzsinór

ránt magához
hívó szavával
a harang,
ilyenkor
elcsitul szívemben
minden
összegyűlt harag.
Ilyenkor talán
boldog és jó vagyok...
Számomra itt
érnek véget
a furcsa lábnyomok,
melyen őseim jöttek
vérvirágos,
vijjogó utakon...
Itt némulok majd el,
s hogy ITT élhettem:
ez a jutalom!

Nem tudom...

Madár egy ágon.
Várom:
repüljön, szálljon.
Madár egy ágon.
Csak gubbaszt,
alatta lábnyom.
Madár egy ágon.
Volt-e,
vagy
képzelte álmom?

*

Török Nándor

Arany János, ha ma élne

(csipkelődő jambusok)

Arany János, ha ma élne, jó nagyokat hallgatna,
 így szokott ő haragudni: jó nagyokat hallgatva.
 Haragudna bizony nagyon, tán az egész világra,
 de legjobban haragudna magára, de hiába

ostorozná magát azért, hogy lám, naiv lélekkel
 álmodozott oly jövőről, ami senkinek sem kell.
 Ha ma élne (biztos tudom), bántaná e komisz sors,
 haragudna minden énje, hogy a valóság ily korcs.

Jegyző énje haragudna a sok furcsa törvényre
 (vad folyamnak szeszélyeként lehúzza az örvénye).
 Szegény embert megpörgeti, s jogot tehetősnek ad,
 az igazság ólomsúlya a felszínen nem marad.

Tanítóként haragudna az oskola rendszerre
 (a tanár is megrovást kap, hogyha nem lép egyszerre).
 Fölösleges adatokkal tömik a diák fejét,
 gondolkodni nehogy kelljen(!), ennek veszik elejét.

Szerkesztőként haragudna íróra és költőre,
 akinek a mondandója érthetetlen és póre,
 aki nem köp az arcába annak, aki becstelen
 (oly bűn lett az elhallgatás, ami könnyen megterem).

Költő énje haragudna az ügyre, ha ad acta
 (mit anyjától kapott bárki, míg bölcsőjét ringatta).
 Nem vigyázzák jól a lelkek ékes anyanyelvüket,
 harag okát felsorolni kevés lenne e füzet.

És, mint Ember neheztelne (nézze el néki az ég)
 szeretett, hű nemzetére, ha sok az esztelenség.
 Szerénységet, tisztességet tőle tanulhatnának,
 s jobb tagjai lennének e gyönyörű kis hazának.

Arany János, ha ma élne, hallgatna egy keveset,
 bajsza alatt keserűen azt kérdezné, hogy' lehet,
 hogy a világ bölcs kereke hiába fordult nagyot,
 az értelem országútján túl mély nyomot nem hagyott.

Németh Dezső

Az őskaján mítoszlelke lebeg a kálvinista táltos-költő mellkasában

„Góg és Magóg fia vagyok én,
Hiába döngetek kaput, falat
S mégis megkérdem tőletek:
Szabad-e sírni a Kárpátok alatt?”

Ady Endre: Góg és Magóg fia vagyok én

A magyar mitológiai panteon két jelentős ősi alakja Góg és Magóg szerepelt Adynál már a Nagyváradi Naplóban (Bilek, 1903) megjelent korábbi cikkében.[1] Vazul említését értetlenül fogadták a vers értelmezői. Úgy gondolták, hogy Ady Szent István ellen lázad. Szerintem Vazul[2] személye nem Szent István király elleni lázadása miatt került a versbe, hanem Ady próteuszi átváltozásával (*Fülembe forró ólmot öntsetek/Legyek az új, az énekes Vazul*) feltehetően a vak Homéroszra céloz, aki az időszámításunk előtti időkben énekelt az Iliászt. Vazulnak nemcsak forró ólmot öntöttek a fülébe, hanem meg is vakították. Tehát, Vazul személyét mitológia hőrosznak tekinthetjük. Az utolsó versszakban említett Pusztaszer[3] pedig hozzákapcsolható az Árpád-mondakörhöz, amely kétségtelenül a magyarság egyik legszebb mitológiai története.

Góg és Magóg magyarságeredetét levezethetjük a Szentírásból,[4] ahol szír eredetű mitikus alakként említik őket. A Magyar Katolikus Lexikonban Magóg személye Jáfet fia, míg Góg Joel fiaként kerül említésre. A Biblia szerint Noénak három fia született: Sém, Khám és Jáfet. Khám fia

volt Kús, aki nemzé Nimródot. „És azokban a napokban a Khám fia, Khús, a Noé fia, feleséget vett magának idős korában és az szült neki fiút és elne-vezték őt Nimródna, mondván: abban az időben az emberek fiai ismét elkezdtek fellázadni és vétkezni az Isten ellen. És felnőtt a gyermek és az apja rendkívüli módon szerette őt, mert öreg korának a gyermeke volt.”

(Jásár könyve 7:23).

Később Nimród Perzsiába megy, és ott feleségül veszi Enéht, akitől a monda szerint Hunor és Magor született, kiktől a hunok és a magyarok származnak. Ebben a történetben nem az érdekes, hogy magyar származásunk Noétól való, mert valójában minden nép tőle származtathatja magát, hanem az, hogy a magyar mítosz az özönvíz előtti időkig nyúlik vissza.

Meg kell még említeni a Bibliában részletesen leírt Góg és Magóg [5] háborúját Izráel ellen.

(Jechezkél 38. fejezet)

Bilek című cikkében Ady a következőket írja: „Góg és Magóg népét ércapukkal zárták el, de Góg és Magóg népe legalább döngethette ezt az ércaput. A mi népünk ezt sem teheti”.

Adynál következetesen vagy csak ösztönös ráérzéssel hatalmas vízióteremtő toposzok mutatják az őskaján lélek kiáradását. Csillaglovak húzzák az Égatyá borzasztóan dübörgő szekereit, azért dübörög, mert körötte dörgés, villámlás keletkezik és szélvihar támad a hatalmas szekér nyomán.

Uram, ki hajtod csillag lovidat
S meg-megsuhintod, űzöd némelyiket,

*Hadd nézzek bizodalommal
Borzasztó dübörgésű szekeredre."*

Ady Endre: A csillag-lovas szekérből

Gondoljunk a Göncölszekérre, amely a Tejúton közlekedik az ég hét rétege között, de a Csallóköz szivárványhídján néha a földre is lejön és megkocsikáztatja Tündér Ilonát.

*„Tündér-Ilonám, most választott álmod,
Be sokféle vagy aranyalma-fámod”*

Ady Endre: Nem hagyom abban

Csaba, aki az Isten ostora: Attila fia volt, a székelyek egyik legnagyobb mitológiai hőse. A Székely himnuszban is szerepel, aki a "csillagösvenyen", a Hadak útján (Tejút) jön el és segít az ellenség legyőzésében.

*„Új Csaba-népe új bajnoki merők,
Én értem a titkot:
Hívogatjátok önlelkeitek,
A dacot, az istent és a halált,”*

Ady Endre: Válasz bajnoki kihívásra

De az őskaján mítoszleleke néha lebeg a kálvinista táltos-költő mellkasában; úgy beszélnek, írják, hogy Adynak egyik kezén hat ujj volt:

*„Arany-haja s gyöngy szeme van,
Pihető, simuló Csoda az én lelkem,”*

Ady Endre: Vágtatás a Holdnak

Lukács György: Új magyar líra című munkájában írja [6]: „Mitológia lesz az egész életből Ady verseiben. Egy egészen új magyar mitológia jött létre már a magyar versekben is. A messze-távolban Párizs, a csábító, a gyönyörű, a mindennek anyja, az

új Heszperidák szigete, és a közelben a Magyar Ugar, a purgatórium és az inferno sok, válogatott kínokat termő köre és odúja. És félelmes árnyékokat vető erőt kapnak itt Pusztaszer és Dévény, Csák Máté és Debrecen város. És megindul ellenük a küzdelem: a kurucok régi küzdelme, a Dózsa Györgyök örök harca és a Vazulok és a Szent Margitok megölt lelkei sírnak kíséretet a nagy viadalhoz.”

Lukács ír Ady ős kaján mítoszáról, Ond vezérről, Csönd-hercegről és a nagy körtáncról Léda aranszobra körül. Ady misztikájáról szólva azt a következtetést vonja le, hogy a közép-korban a misztika könnyen átlátható volt:[6] „a misztikus az volt, akiben minden vallássá lett, vagy talán így inkább: akiben a vallás, a vallásnak érzés-eszenciája a mindenné lett. De ez ma éppen ilyen egyszerű, ha talán nem is olyan könnyen átlátható, és az egész különbség egy régi és egy mai misztikus között csak az, hogy a réginek voltak formái, és a mainak már nincsenek.” -A régieknek az egyház, a vallás, a Biblia megingathatatlan formát adott, ezek falai közé ömölhettek az eksztázisok lávapatakjai, de a mai misztikusnak saját magából kell megteremtenie mindent, a formát önmaguknak kell megtalálni.

Ebben az új transzcendens mítoszteremtésben megjelenik Léda, aki a poéta ihletett hattyújává válik. Ady Zeusznak tekinthető ebben a parádés inkarnációban, és hattyú alakban elcsábítja Lédát, Tündareosz király (Diósi) feleségét. A görög mitológiában Léda

két hattyútojást hozott a világra, amely egyikéből szép Helené született, akit Paris trójai királyfi elrabolt, és emiatt tör ki a trójai háború. Profán fogalmazást megengedve: Ady Lédája nem tojt hattyútojásokat, helyette az ihletett költészet aranytojásait tojta meg Adynak.

Király István: Ady Endre c. első kötetében írja: „*Felszabadítóként szerepelt Léda az Ady-teremtette mitológiában: ő volt a magyar Ugar elküldött, megváltó asszonya*” ; Ady pedig egyik levelében így vall Lédának: „*A Maga szent lénye siettetted bennem a tiszta levegőre vágyakozást*”.

Egy "Piros-fekete glória" ragyog az újmagyar mítoszasszony homlokán, akinek öle „*a boszorkány-pelyhek altató, bűnös vánkosa*.” (Jöjj, Léda, megölellek)

Léda így kerülhet be a magyar mítosz alvilágába, ahol a Lidérc tűzvirágként világít a holtak fekete lelkeinek. Ott dereng fénye dögkeselyűtrónján tépőcsőrökkel, éles karmokkal, a héjanással elátkozott szerelem örök szimbólumaként. Trónja előtt álló arany-szobra körül táncolnak a magyar fúriák.[7] Rettenetes alakjukon a megrontás, a sóvárgás és a paráználkodás stigmái fityegnek. Görénybőrös kalap és kapcagöncök búze terjeng a légben.[8]

A bejáratnál nagy, borzas meredt szemű, csúf, rossz lovon ül az Óskaján. Görénybőr ostorral csapkodja a vérszívó bőregereket, és a füle mögött gennyedző lóistrángmirigyére szálló döglegyeket. [9]

Így kell ősmitológiánk áthomályló misztériumát kicsillogatni ősködéből, hogy egy új modern keretet tudjunk adni új mítoszaink, új világának.

1. Góg és Magóg: a Bibliában szereplő, Istentől elhagyott pogány népek fejedelmei. Anonymus szerint Magógról nevezték el a magyar népet.

<http://magyarirodalom.elte.hu/sulinet/igyjo/setup/portrek/ady/ady.htm>

2. Vazul: Árpád-házi herceg, aki összeküvést szított Szent István ellen. Büntetésül István megvakította és fülébe ólmot öntetett, fiait pedig száműzte.

3. Pustaszer: Anonymus krónikája szerint 896-ban itt kötötte meg a hét honfoglaló vezér a vérszerződést, itt tartották meg az első törvényező gyűlést. Feltételezett helyén állították fel a millennium évében, 1896-ban az Árpád Emlékművet.

4. Biblia

http://www.biblia.hu/biblia_k/k_1_10.htm

5. Biblia: Góg és Magóg háborúja Messiás időkben

<http://zsido.com/fejezetek/biblia-gog-es-magog-haboruja-a-messiasi-idokben/>

6. Lukács György: Új magyar líra

<http://magyar-irodalom.elte.hu/sulinet/igyjo/setup/portrek/ady/lukacs.htm>

7. A római Fúriák (a görögöknél Erinuszok) a bosszúállás, a lelkiismeret-furdalás istennői, akik az alvilágból azért jönnek fel, hogy vadul üldözzék és megbüntessék az embereket. Megszemélyesítik az átkot, ők a meggyilkolt emberek szellemei.

8. Magyar Néprajzi Lexikon: betegség-démonok

<http://mek.oszk.hu/02100/02115/html/1-709.html>

9. Magyar Néprajzi Lexikon: mirigy

<http://mek.oszk.hu/02100/02115/html/3-1839.html>

Részlet a „Mitológiai elemek a magyar poétikában” c. disszertációból. (VVMA Doktori Iskola)

Császi Zsüliet

VÁlság

Azt mondják, kell valami credo,
Te azt mondod, nekem sose volt.
S talán ez egy fájdalmas dialóg.

Azt mondják, kell egy vízió,
Te azt mondod, re-vízió.
S talán kevés már a néma szó.

Azt mondják, az idő most elzúg,
Te azt mondod, amit a fülembe súgysz,
Részeg amnézia, s az idő elfut.

Azt mondják, hogy válság,
Te azt mondod, útkeresés,
S talán fut velem is egy rossz szekér.

Kötetlenül

Mint a cipőfűző a cipő peremén.
Szakadatlanul szabad az elején.
Mint egy világháló nélküli
kertvárosi zsákutca végén
egy késő esti beszélgetés
egy zárjeggyel védett alkohol
hamutálban porladó lélek-lőpor.
A csend hangja néma
varázslata a fonéma.
Mint a kósza gondolatjel
- mely megállít-
és a gondolat lesz a bűnjel.

Féktávolság

Mert megbuktam a törésteszten.
Az ázott út csúszik jég-dermedten,
Az elsősegély szavatossága lejárt.
A fagy minden sebességnek megárt.
A zord ködben tompa a fényszóró,
Csak kilométerszelvények és sorompó.
A töréspont lesz a Gordiuszi csomó.

Kocka

Mértani pontosság, geometriai tökély,
Szabályos hexaéder, egy kódolt rejtély.
A valóság dagerrotípiája,
lelked festményvászna.

Legyen az életed Kockája,
otthonod szürkeárnyalatos szobája,
a reggeli kávéd mihaszna
édes kockacukorkája,

vagy Fortuna cinkelt dobókockája,
a bűvész örökös kellék-szerszáma,
a művész egyedi műalkotása,

vagy a whisky-kóla jégkockája,
vagy egy gyermek apró lego kockája,
de lehet a zseni Rubik kockája,
vagy számtalan kombinációja:

A kocka el van vetve

Németh Erzsébet

TOVÁBB...

Milyen jól-kitalált vagyok:
pontosan sorsomig érek.
Onnan már magától lendül
tovább (és meddig?) a lélek.

A **Kis Lant** Irodalmi Folyóirat
megrendelhető a szerkesztőség címén*
vagy a lant@kislant.hu e-mail címen.

A lap évente hat alkalommal
jelenik meg.

Kis LANT
IRODALMI FOLYÓIRAT

Főszerkesztő: Németh Dezső
Irodalmi szerkesztő: Németh Erzsébet

Szerkesztőség címe:
*Németh Dezső
1211 Budapest
Ady Endre út 5. 3/10.

Telefon: 277 7196
Mobil: 06 30 431 7837
Kiadja a Lant Irodalmi Klub

Magánkiadás

www.kislant.hu

ISSN 1788-7542 (Nyomtatott)
ISSN 1788-7631 (Online)

Péter Éva Erika

[megfejtani]

megfejtani
a fröccsenő rügyeket,
mielőtt gyümölcsük
csutkába veszne,
a mosoly hieroglifáit, míg szabad
és nincs bekeretezve,

gleccserszínű álmok amorf
olvadásakor bárkát tudni,
galambot, olajágot,
felszántott szívet, földjén
lila verseket: violákat,

tenyérbe vackolódva
helymelegnyit,
mikor az ég síkja összedőlne,
ha maszatalás a szó:
csenddé festeni
egy-egy perc-mindörökre,

az utca hajlását
esőfényben, tudni
a park földet seprő fáit,
ahol isten
az utakat tartja
napkeltétől megnyugvásig.

*

Műkedvelő írók, költők jelentkezését is várjuk! Az elfogadott írásokat közöljük!

Ára: 250,- Ft.